

Spravedlnost a milosrdenství

Hošťálková 18.9.2016

Text: Oz. 10,12;

Čtení: Jan 13,1-20;

Vstupní slovo: Ž. 123,1-3a;

Poslání: Mat. 5,2-10;

Požehnání: Nu. 6,24-26;

Písně: 604; Echo (244); 631; 411; 203

1. Úvod – Ozeášova a naše doba

Máme před sebou krátké slovo z proroctví Ozeášova. Proroci mluvili obvykle nebo vždy do určité situace a k určitým lidem své doby, do určitých situací. To můžeme vidět třeba u proroka Náthana, který byl poslán ke králi Davidovi, aby mu vyřídil Boží soud nad jeho nevěrou, nad jeho hříchem. Mluvil do určité situace a do ní přinášel poselství od Boha. Bylo to někdy nebezpečné a mnozí Boží proroci zaplatili za svou, resp. Boží zvěst, i životem. Proto je tedy vždy vhodné a potřebné zajímat se a zjišťovat, v jaké době a do jakých okolností Bůh posílal skrze své proroky své slovo. Jinak bychom mohli dojít k jiným závěrům a k jiné zvěsti, než je v tom kterém oddíle Písma řečena. Tedy trochu historie neuškodí, aniž bychom se chtěli chlubit, že toho hodně známe. Nejinak to bude i u proroka Ozeáše, z jehož proroctví jsme četli tento krátký úryvek. Kdo to byl Ozeáš a v jaké době žil? Jeho postava je zajímavá třeba už tím, že od Hospodina dostal příkaz, aby si vzal za ženu nevěstku a měl s ní děti. Hospodinovu zvěst přinášel oběma částem Izraele, tedy i severní části, ale především jižní části, tedy judské říši, Jeruzalému. Doba, ve které žil byla blízko pádu jak severní části, tak jižní části Izraele. Byla to doba ještě poměrně klidná a hospodářsky úspěšná a lidé tam žili v poměrném blahobytu. Můžeme proto porovnávat tehdejší dobu s tou naší dnešní, kdy máme relativní dostatek a stejně jako Izraelci tehdy na Hospodina zapomínáme. A do této situace zní Boží zvěst přinášena prorokem Ozeášem.

2. Setba a sklizeň

V tom krátkém úryvku jeho proroctví jsme slyšeli o setbě a sklizni. Setba a sklizeň patří k sobě a setba nutně předchází a podmiňuje sklizeň. Bez setby není žeň. Jak byste chtěli sklízet tam, kde nikdo nic nezasíl? Asi těžko; leda tak plevel, ten roste sám. Ale v přečteném textu obě věci stojí jakoby osamoceně a samostatně. Bývá to obvykle tak, že nědo jiný zasévá a někdo jiný sklízí. Vzpomínám na jednu přednášku Stanislava Juránka, což je bývalý jihomoravský hejtman; je to věřící člověk. Je původem lesní inženýr a ve své přednášce měl v ruce mimo jiné borovou šišku. Říkal při tom: „Tato šiška je ze stromu, který jsem nezasadil, zasadili jej mí předci; já jsem ji sklídl. A ovoce ze stromů, které jsem zasadil já, budou sklízet naše děti a vnuci.“ A tak je důležité, co oni sázeli a my sklízíme a co my rozséváme a to budou sklízet naše děti a vnuci. To, co můžeme sklízet i my v našem sboru, to zasílí lidé před námi, kteří byli Pánu Bohu věrní, i když to mnohdy nebylo lehké a to, co budou sklízet naši potomci, bude z toho, co zasejeme dnes my. Možná bychom někdy dneska zasít a zítra šli na pole s kosou nebo s kombajnem a chtěli sklízet z toho včerejšího rozsévání. Jistě cítíte nesmyslnost takového počínání. Leč neděláme to tak někdy nebo o tom tak nepřemýšlíme? Pomodlíme se, a když se to hned nestane, tak si myslíme, že jsme se určitě modlili špatně. Ale i modlitba je rozsévání. V přečteném oddílu z Ozeášova proroctví čteme „rozsívejte si pro spravedlnost, sklízíte pro milosrdenství“. Co to znamená, co nám to má říct? Nebo je to jen jedna ze zbožných frází, ke kterým jsme tak náchylní?

3. Setba pro spravedlnost – co to znamená

Když rozsíváte na poli, tak to znamená, že něco dáváte; na pole jde něco, co už nemáte, co vlastně ztrácíte. Stejně je to s rozsíváním pro spravedlnost – něco dáváme a ztrácíme. Ale podobně jako se setbou na poli, je to i v tomto případě, kdy pro spravedlnost něco ztratíme. No jo, ale jak je to s tou spravedlností, je to zase jen nějaký pojem, pod kterým je možné si představit cokoliv nebo také vůbec nic? Co si pod tímto slovem představujeme? Spravedlnost je uvedení věcí, vztahů, poměrů, sporů, atd. do správného vztahu, tak jak to má být, aby to bylo správné a spravedlivé. A stojíme opět před otázkou: jak a podle čeho se to má měřit, co je základem a co je měřítkem spravedlnosti? Budu teď citovat klasiku. Český spisovatel Karel Čapek v závěru jedné ze svých „Povídek z jedné kapsy“ píše: „Ale já vám řeknu, musí bejt Někdo nejvyš spravedlivý. To zas jo, pane. My můžeme jenom trestat; ale musí bejt někdo, kdo by odpouštěl. Já vám řeknu, ta pravá a nejvyšší spravedlnost je něco tak divného jako láska.“ Tolik Karel Čapek a ať si o něm myslíme cokoliv, myslím si, že velmi dobře vyjádřil, co je to skutečná spravedlnost. Je to skutečně něco tak divného jako je láska. My lidé se pochopitelně snažíme a máme snažit věci správně posuzovat a rozsuzovat a máme na to pravidla, máme na to zákony. Jenže si můžete všimnout, že přísným a přesným uplatňováním zákonů ještě ne vždy je dosahováno spravedlnosti. Slyšíme, že nějaký podvodník nebo i zločinec je u soudu osvobozen a to jenom proto, že má dost peněz, aby si zaplatil ty nejlepší a nejdražší právníky, kteří ho z toho tzv. „vysekají“, přestože je zřejmé, že se provinil. Lidská spravedlnost je opravdu nedokonalá. A bez jakýchkoliv frází se dostáváme k samému jádru evangelia, dostáváme se k Ježíši Kristu. On, Bůh Syn, je ta nejvyšší spravedlnost, která na svět přišla; on je ten, který odpouští. A on

řekl: „Nepřišel jsem, abych odsoudil svět, ale abych jej zachránil“. V něm je spravedlnost spojena s odpuštěním a s láskou. Rozsévát pro spravedlnost, jak o tom mluví Ozeáš, pak znamená usilovat o odpuštění, o smíření a dělat to s láskou. A to je aktuální i dnes, i v naší zemi a vesnici, i v našem sboru. Mějme se rádi, odpouštějme si, přijímejte se takoví jací jsme a pomáháme si. Braňme všem pomluvám, osočováním, nepřejícnosti a podobným věcem. Pak se spravedlnost bude mezi námi stávat skutečností a bude to k dobrému nám, mně, tobě osobně, i našim bližním.

4. Sklizeň pro milosrdenství – co to znamená

A máme tu druhou skutečnost, ke které i nás volá prorok Ozeáš, a to je milosrdenství. Z čistě mluvnického hlediska je toto slovo složeno ze dvou slov a to milost a srdce. Pro toto milosrdenství, tedy z milého srdce, máme už ne rozsívát, ale sklízet. Je to možná trochu básnický obrat, ale připomeňme si, co to znamená. Sklízet znamená sbírat a užívat to, co vyrostlo, co zasil někdo před námi, naši rodiče, prarodiče, naši předci. O našem sboru se říká, že se tady něco děje a můžeme slyšet i chválu na naše společenství. Po pravdě řečeno mně někdy až mrazí, když slyším taková obdivná slova. Nicméně při všech pootíženích, nedostacích, ranách a hříšnosti jsem vděčný za to, co zde smíme mít a prožívat a sklízet. To, co zde u nás smíme mít je jistě z Boží milosti, ale je to také důsledkem věrnosti těch, kteří zde žili před námi, kteří se za tento sbor modlili a v něm hodně sloužili a pracovali. Nebyli vždy chváleni, spíš byli posmíváni, to byli ti „svatí“, ti fanatici, a s vědomím jejich i své nedokonalosti si uvědomme, že z jejich věrnosti a služby my můžeme dnes sklízet. Položme si i my otázku co a jak rozséváme, aby někdo, kdo přijde po nás mohl sklízet. Sklizeň, o které tady slyšíme, není samoučelná, není sobecká, tedy pro mě, Ozeáš tady vyzývá, aby lidé sklízeli pro milosrdenství. To je možná divné slovní spojení, ale jeho význam je vlastně takový, že máme sloužit, pracovat a mluvit tak, abychom my a lidé kolem nás dostávali dobré věci, aby se setkávali s pochopením, přijetím, porozuměním, pomocí, tedy s láskou. Aby viděli a prožívali, že je někdo má rád, nebo přesněji řečeno že toho, kdo žije vedle nás, vedle mne, máme rádi, přejeme mu všechno dobré a dobro mu prokazujeme. Tedy, že jsme, jsem, jsi jeden druhému pomocí, že si jsme navzájem bližními. Ne člověk člověku vlkem, ale člověk člověku člověkem; docela prostě a bez jakékoliv pompéznosti.

5. Je čas zorat a dotázat se

Ozeáš po těchto slovech ještě pokračuje a říká Izraelcům „zorejte svůj úhor“. Pole, které leží úhorem, nejen odpočívá, ale nepřináší žádný užitek. Pole, které nechátel ležet několik let a neoděláváte je, za krátkou dobu zaroste plevelem, trním a vším možným takže tam ani neprojdete. Prorok těmito slovy i nás volá, abychom zorali úhor svých srdcí, svých myslí, svého života. Jedním slovem řečeno, volá nás k pokání. A jako u všeho můžeme tuto výzvu odsunout stranou jako nějakou teorii nebo jako věc, skutečnost, kterou uznáváme jako správnou a to je vše; nic se neděje. Starý zákon nemá pojem pokání, používá slovo obrácení, obrat; a to se něco děje. Výzva k tomu, abychom zorali úhor svého srdce, je toho výrazem. Zorejme úhor svého srdce, změňme své smýšlení a jednání o druhých a se druhými i se sebou. To není jednorázová věc, to je otázka každodenního rozhodování a jednání. A není to především lidská snaha polepšit se, je věc hledání toho, co po nás, mně, tobě Bůh chce. Je čas dotázat se Hospodina, tak to přišel prorok Ozeáš. Teď je čas ptát se, co po nás Bůh chce, ptát se po Boží vůli pro nás a podle toho, co poznáme jednat. Je to věc na jedné straně naprosto osobní, ale je to také věc společenství církve, společenství i tohoto našeho sboru. Zde máme být, zde si společně pomáhat v tomto hledání Boží vůle a společně si pomáhat v jejím naplňování. Při modlitbě, při naslouchání evangeliu, v rozhovorech a ve vzájemné, tzv. obyčejné pomoci. Pak zvěst evangelia přestane být teorií a stane se každodenní skutečností, každodenní praxí.

6. Až přijde

Při tom všem, při rozsévání i sklizni, při hledání Boží vůle a úsilí o její naplňování smíme počítat s jeho pomocí, s jeho působením, s jeho požehnáním. Bůh se k nám sklonil v Ježíši Kristu, našem Pánu a dal nám příklad své služby, své vůle. Jako první čtení jsme četli příběh o tom, jak Ježíš myl nohy svým učedníkům. Myl je i Jidášovi, přestože věděl, že ho zradí. A svým učedníkům řekl: „Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.“ Ozeáš v poslední větě verše, který jsme četli říká: „Až přijde a svlaží vás spravedlností“. On přišel a ukázal nám tu skutečnou spravedlnost, spravedlnost, která nejen všechno narovná, ale která také odpouští. To je naše naděje a to je i evangelium pro dnešní neděli.

7. Závěr - návrat je začátkem

Ježíš Kristus nás zve k sobě; u něho smíme mít stále nový začátek a to kdykoliv a každého dne. Tak je návrat k němu vlastně začátkem. Ve svém životě, ať v rozsévání, ať ve sklizni, ať v práci a službě, či v odpočinku smíme se vždy vracet k němu. On přišel k nám a pro nás, z jeho milosti žijeme každý den a tak z ní žijeme i v příštím týdnu. Nejsme sami, náš Pán je nám přítomný.